

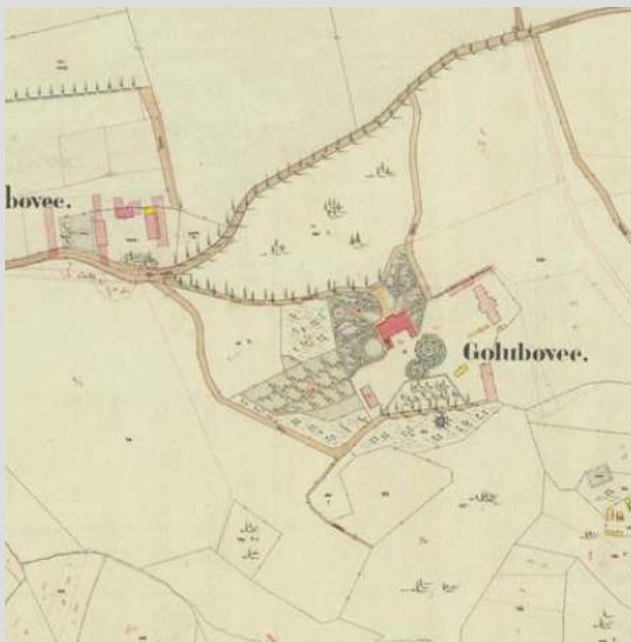
# STUBIČKI GOLUBOVEC

---



## 1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Krapinsko - zagorska
Grad/općina	Grad Donja Stubica
Naselje	Donja Stubica
Katastarski podaci	k.č. br.: 16, 18, 19, 6/5, 13/4, 20/1, 20/3, 20/2, 15/3, 15/1, 15/2, 13/1, 13/2, 13/3, 12, 11, 10, 14/1, 27/3, 27/2, 27/1, 17, 6/12, 6/8, 6/13, 6/7, 89, 90, 7, 6/6, 91, 9, 8, 88/1, 88/10, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, 88/11, 88/6, 88/7, 88/8, 88/9, sve k.o. Stubičko Podgorje
Naziv	Dvorac Stubički Golubovec
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Krapini
Glavna datacija	Kraj 18. stoljeća
Naručitelj	Obitelj Domjanić/Maksimilijan Vrhovec
Vlasništvo	Republika Hrvatska, Krapinsko – zagorska županija, Grad Donja Stubica
Pravni status	Z-2441
Namjena	Kulturna (znanstveno-edukacijski centar)



Povijesni katastar imanja iz 1861. i zona zaštite na DOF podlozi

### 1. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Dvorac okružen perivojem smješten je južno od ceste koja povezuje Donju i Gornju Stubicu. Perivoj na kojeg se nadovezuje park-šuma podijeljeni su u tri stilsko-pejzažne cjeline: perivoj sjeverno od dvorca, perivojne šume zapadno i južno od dvorca te zapadno od perivojne šume prostor Vilinskih poljana koji predstavlja posebnost u bogatstvu valovitog terena s potocima, jezerima ribnjacima, livadama i oranicama na sjevernim obroncima Medvednice.



Gospodarski sklop Majur Golubovec nalazi se sjeverozapadno od dvorca preko ceste koja povezuje Donju i Gornju Stubicu, danas nije funkcionalno niti vlasnički vezan uz dvorac.

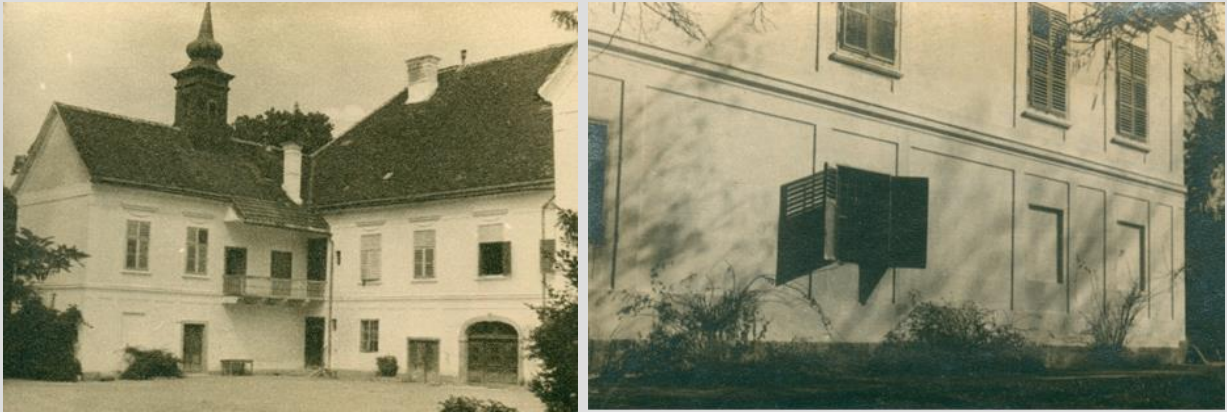
### 1.1. DVORAC

Trokrilna jednokatna građevina tlocrtne U forme, ima dominantno središnje krilo i znatno uža i niža bočna krila kojima je omeđeno dvorište. Glavno sjeverno pročelje naglašeno je troosnim rizalitim istakom zabaćna zaključka pred kojim je altana sa željeznom balkonskom ogradom. Krovnište nad glavnim krilom je četverostrešno, a nad bočnim krilima dvostrešno, znatno nižeg sljemena. Iz krovništa bočnog zapadnog krila izdiže se toranj dvorske kapele s baroknom kapom.

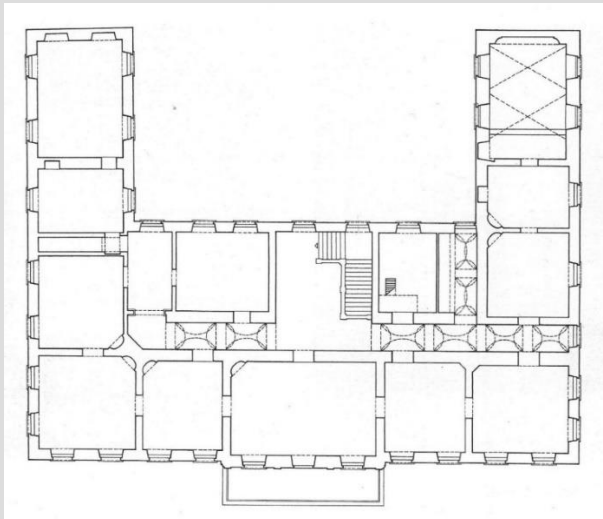


Prostorni koncept glavnog dominantnog krila u obje etaže čine nizovi prostorija duž prednjeg i stražnjeg perimetralnog zida kojima se pristupa iz središnjeg uzdužnog hodnika. Znatno uža bočna krila čine samo po dvije međusobno povezane prostorije. U središtu obje etaže je prostrano predvorje s lateralno položenim stubištem u dva kraka koji se spajaju pod pravim kutom. Na rubu zapadnog krila nalazi se

dvoetažna kapela s korom kojem se pristupa s kata. Glavna, središnja dvorana prvog kata osim tlocrtnim dimenzijama ističe se i vertikalnom mjerom u odnosu na ostale prostorije kao i brojem svijetlih otvora. Zidovi i svodovi su zidani kamenom i ciglom. Podrumska prostorija svođena je bačvastim svodom sa susvodnicama. Ulaznu vežu i hodnik prizemlja zaključuju češki svodovi, a ostale prostorije bačvasti svodovi sa susvodnicama. Sve katne prostorije završavaju stropovima osim uzdužnog hodnika s češkim svodovima. Prostor dvoetažne kapele zaključuje križno-bačvasti svod.



Prizemna i katna zona svih pročelja artikulirane su vertikalnim i horizontalnim glatkim trakama kojima su formirana naizmjenice uža i šira polja. Unutar širih polja smješteni su prozori, dok su uža polja prazna. Arhitektonska plastika vezana je za prozore kata u vidu prozorskih nadstrešnica s ovješnim zbijenim girlandama. Unutar zabatno zaključene rizalitne zone sjevernog pročelja tri katna otvora imaju, za razliku od ostalih prozora, trokutne zabate i dvostruke girlande. Dominaciji rizalita doprinosi altana u cijeloj njegovoj širini, koju nose četiri para stupova, a prate ih parovi pilastara na plohi pročelja.



U reprezentativnim prostorijama kata sačuvan je intarzirani parket, a u hodniku kameno podno opločenje i barokna kamena ograda. Stolarija je očuvana u izvornom stanju, osobito sva unutrašnja vrata. Očuvan je historicistički zidni oslik na ravnom stropu hodnika u istočnom dijelu središnjeg krila. Od povijesne opreme sačuvano je nekoliko vrijednih kaljevih peći iz 19. stoljeća. S ciljem sanacije vlage nedavno je obnovljen podrum.





## 1.2. GOSPODARSKE ZGRADE

Gospodarska zona imanja nalazila se istočno od dvorca i sastojala se od nekoliko karakterističnih izduljenih zidanica od kojih danas niti jedna nije očuvana. Danas su u jednom dijelu ovog prostora hale peradarske farme „Perfa“. Sjeverno od ceste, izvan današnjeg obuhvata zaštite dvorca, nalazio se majur

gdje su i danas dvije vrlo vrijedne gospodarske zgrade očuvana volumena, pročelnog oblikovanja i svodnih konstrukcija.

### 1.3. PERIVOJ

Perivoj Stubičkog Golubovca formirao se tijekom 19. stoljeća u dva navrata. Kompozicija s početka stoljeća kojom je bio oblikovan sjeverni dio imanja, između ceste i dvorca, danas se jedva razabire, a vrijedno svjedočanstvo ovoga uređenja predstavlja katastarska karta iz 1861. godine. Značajne izmjene nastupile su potkraj stoljeća kada se perivoj mijenja konceptijski povezujući se s okolnim prostorima. Može se zaključiti da širenje perivoja koji se transformira u šumu, odnosno, nizinska močvarna područja započinje u ovom razdoblju.



## 2. STANJE

Zidovi i međukatne konstrukcije su u dobrom stanju. Usprkos obnovi i uređenju podruma, vlaga i njezino štetno djelovanje i dalje su prisutni, naročito u zoni prizemlja gdje prostorije u zapadnom dijelu nisu korištene niti obnavljane dugi niz godina. Krovšte je u relativno dobrom stanju, pokrov je djelomično preslagivan. Pročelna žbuka je u lošem stanju, naročito u prizemnoj zoni. Unutarnja i vanjska drvena stolarija je jednako tako dobro očuvana, naročito u dijelu reprezentativnih prostorija prvog kata. Sačuvani su parketni podovi u velikom dijelu prostorija prvog kata. U potresu 22.3.2020 nastale su manje pukotine na vanjskim zidovima dvorca. Djelomično su oštećene kaljeve peći, a jedna je u potpunosti uništena (u velikoj dvorani na katu).

### 3. VALORIZACIJA

Barokno-klasicistički dvorac u Golubovcu predstavlja i danas žarište jedinstvenog sklopa kojeg osim perivoja i velike park šume, čine Vilinske poljane koje se pružaju po obroncima Medvednice. Jasno se razabire značenje prirodnog okruženja koje postaje važna komponenta svakodnevice u 19. stoljeću te zauzima važan udio u konceptu cjeline i promišljanju arhitekture. Iako gospodarska zona nije očuvana, kompleks je značajno svjedočanstvo o načinu i kulturi življenja najvišeg društvenog staleža potkraj 18. i tijekom 19. stoljeća na ovim prostorima.

Izgrađen po uzoru na dvorac Donje Oroslavje, pripada skupini višekrilnih dvoraca Hrvatskoga zagorja, a njegova arhitektonsko-estetska vrijednost proizlazi iz kvalitete arhitektonskog koncepta koji pokazuje jasne klasicističke tendencije. To podrazumijeva sažimanje trokrilnog volumena prema centralnom obliku uvođenjem uzdužnog središnjeg hodnika, dva niza prostorija duž pročelnog i začelnog zida te predvorja sa stubištem u pozadini glavne dvorane čime je naglašena poprečna os cjeline. Klasicističke tendencije očituju se i u pročelnom oblikovanju, međutim, na različit način u odnosu na dvorac Donje Oroslavje. Golubovečki dvorac, naime, predstavlja primjer barokno-klasicističkog *plattenstila* (artikulacija glatkim pločama) s kojim se kombiniraju elementi *zopfstila* u vidu zbijenih girlandi. Riječ je o oblicima koji u sjeverozapadnoj Hrvatskoj postaju učestali u pročelnom oblikovanju potkraj 18. i početkom 19. stoljeća, s tim da se na pročeljima dvoraca javljaju vrlo rijetko. Osim arhitektonskog koncepta i pročelnog oblikovanja iznimno je vrijedan interijer zbog visokog stupnja očuvanosti opreme - izvorni parketi, kamene podne ploče, kaljeve peći, stubišna kamena ograda, dijelovi zidnog oslika, vratna i prozorska stolarija itd. - što svakako doprinosi umjetničkoj vrijednosti dvorca.

Dvorac i perivoj koji se transformira u šumu, odnosno nizinska močvarna područja, pokazuju povezanost sa širim prostorom koji ga okružuje zbog čega krajolik poprima iznimnu vrijednost i značaj u valoriziranju cjeline. To je jedno od dominantnih obilježja i posebnosti Golubovca kojeg treba sagledavati u širem kontekstu koji nosi obilježja kulturnog krajolika.

### 4. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I PRIPADAJUĆIH DIJELOVA KOMPLEKSA

Dvorac, k.č.br. 16 k.o. Stubičko Podgorje - stupanj zaštite: D1

S obzirom na arhitektonsku vrijednost i visok stupanj očuvanosti uključujući i opremu interijera, dvorac će se obnavljati primjenom konzervatorskih metoda održavanja, sanacije, konzervacije, restauracije, restitucije, u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme (prozorska i vratna stolarija, drvene oplata, kaljeve peći, drveni i kameni podovi, stubišna ograda, stropni oslici itd.).

Gospodarska zgrada, k.č.br. 15/3 k.o. Stubičko Podgorje – stupanj zaštite: G3

Na mjestu bivše gospodarske zgrade istočno od dvorca moguća je nova izgradnja suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu.

Gospodarske zgrade, k.č.br. 13/2, 13/3 i 15/2 k.o. Stubičko Podgorje - stupanj zaštite: U

Postojeće gospodarske zgrade Peradarskog pogona za proizvodnju jaja Perfa k.č.br. 13/2 i 13/3 i 15/2 k.o. Stubičko Podgorje treba ukloniti.

Perivoj – stupanj zaštite P2

S obzirom na djelomičnu očuvanost povijesnog koncepta i biljnog fonda te značajan udio šireg prostora šuma i Vilinskih poljana u vrijednosti cjeline, obnovom ih je potrebno čuvati i afirmirati.

Ostale građevine – stupanj zaštite: R1, Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.



#### DVORAC

D1 

Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme.

#### GOSPODARSKE ZGRADE

G3 

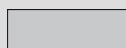
Nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu.

#### PERIVOJ

P2 

Očuvanje ili rekonstrukcija matrice s mogućim uvođenjem novog biljnog fonda i opreme.

#### RECENTNA IZGRADNJA

R1 

Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

#### ARHEOLOŠKE ZONE

U 

uklanjanje



## **5. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA**

Marković, Vladimir; Barokni dvorci Hrvatskog zagorja, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb, 1995.

Obad Šćitaroci, Mladen; Dvorci i perivoji Hrvatskog zagorja, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Obad Šćitaroci, Mladen; Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana; Dvorac Golubovec u Donjoj Stubici - prostorno-konzervatorska studija revitalizacije i obnove dvorca, perivoja, perivojne šume i Vilinskih poljana, Sveučilište u Zagrebu - Arhitektonski fakultet; 2008.

Umjetnička topografija Hrvatske: Krapinsko-zagorska županija, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2008.

Petrić, Ksenija; Studija zaštite kulturne baštine za prostorni plan naselja Donja Stubica, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, Zagreb, 1994.

Konzervatorska studija za projekt znanstveno-edukativno-zabavnog centra - ZEZ koji će se uspostaviti u dvorcu Stubički Golubovec, Donja Stubica, KZŽ (ARBI d.o.o.; 2018.g.)

Krajobrazno-konzervatorska studija perivoja dvorca Stubički Golubovec (VITA PROJEKT d.o.o.2019.)

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.

Foto dokumentacija: Fototeka Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Krapini i Zagrebu